

**Vysoká škola Zdravotníctva a Sociálnej práce Sv.
Alžbety, Palackého 1 , 811 02 Bratislava**

Koncepcia politiky bezpečnosti práce

Koncepcia politiky bezpečnosti práce pre Vysokú školu Zdravotníctva a Sociálnej práce Sv. Alžbety, Palackého1, 811 02 Bratislava

bola vypracovaná a riaditeľkou vydaná v zmysle zákona NR SR č. 124/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

V Bratislave , dňa: 01.05.2016

Vypracoval:
Ľubomír Buchta
autorizovaný bezpečnostný
technik

Schválil:
Rastislav Hochman, Mgr.
vedúci oddelenia

3. Ciele a úlohy politiky bezpečnosti práce:

Ciele a úlohy politiky BOZP by mali byť:

- v zhode s politikou bezpečnosti práce,
- podporujúce a rozširujúce politiku BOZP,
- reálne a dosiahnuteľné,
- merateľné,
- časovo ohraničené s určením prostriedkov na ich dosiahnutie,
- zrozumiteľné zamestnancom, ktorých sa to týka,
- zdokumentované a prístupné zamestnancom,
- prerokované na aktuálnych funkčných úrovniach organizácie.

4. Obsah a štruktúra politiky BOZP:

Cieľom politiky je deklarovať postoj organizácie k zamestnancom, k bezpečnosti a ochrane zdravia, stanoviť stratégiu, ako realizovať neustály pokrok.

Pri zostavovaní politiky BOZP sa vychádza z nasledovných zásad:

- stanovuje konkrétne ciele a priority a jasne ich definuje,
- udáva základnú orientáciu, požadovaný smer vývoja a ciele bezpečnosti práce v podniku,
- vytvára jasný rámec pre aktivity vedenia, podrobné zodpovednosti a vzťahy, na zaisťovanie zvyšovania úrovne bezpečnosti práce,
- podporuje rozvoj ľudských zdrojov a vytvára motiváciu pre zamestnancov,
- vychádza zo skutočných rizík poškodenia zdravia a iných strát pri práci,
- kľúčovým prvkom je podniková kultúra,
- je založená na dôkladnom rozbere súčasných, skutočných podmienok a na cieľových zámeroch,
- kladie prioritný dôraz na bezpečnosť pracovného systému,
- je zameraná na zlepšenie štruktúry a kultúry celého podniku,
- je predkladaná jednoduchým a zrozumiteľným jazykom,
- definuje metodológiu, ktorá má byť použitá,
- má formu obojstranných záväzkov na všetkých úrovniach riadenia podniku a nie je nariadená zhora,
- sú konkrétne definované zodpovednosti v oblasti riadenia BOZP na všetkých úrovniach riadenia, postupy a lehoty na dosiahnutie požadovaných cieľov,
- forma umožňuje jednoduché porovnanie dosiahnutých výsledkov s cieľmi politiky, obsahuje systém spätnej väzby,
- podporuje ďalšie systémy v integrovanom systéme riadenia.

5. Systém riadenia procesu:

- Tvorba politiky,
- Organizačné a kompetenčné zabezpečenie,

- Tvorba plánu a programové zabezpečenie,
- Implementácia a realizácia cieľov,
- Kontrola vyhodnotenie a prijímanie nápravných opatrení,
- Sledovanie systému riadenia - vyhodnotenie účinnosti,
- Proces stáleho skvalitňovania systému.

6. Organizovanie BOZP:

Efektívne riadenie si vyžaduje definovať princípy organizovaného zabezpečovania BOZP, pričom je treba vychádzať z nasledovných zásad:

- určiť úlohy, zodpovednosť a povinnosti všetkých vedúcich zamestnancov na všetkých stupňoch riadenia,
- jednoznačne a konkrétne definovať a zdokumentovať individuálnu zodpovednosť,
- vymenovať predstaviteľa manažmentu zodpovedného za realizáciu systému riadenia bezpečnosti práce - štatutárneho zástupcu, vytvoríť systém zastupiteľnosti v prípade neprítomnosti zodpovedného zamestnanca,
- určiť vzťahy v rámci vnútornej štruktúry organizácie a vonkajšie vzťahy,
- určiť kvalifikačné požiadavky BOZP na jednotlivé funkčné stupne v rámci štruktúry organizácie,
- vytvoríť vhodný systém komunikácie zabezpečujúci informovanosť o systéme riadenia bezpečnosti práce.

7. Tvorba politiky bezpečnosti práce:

Tvorba politiky BOZP pre Vysokú školu Zdravotníctva a Sociálnej práce Sv. Alžbety, Palackého1, 811 02 Bratislava vychádza z platných právnych predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktoré sú konkrétne uvedené v Pravidlách na zaistenie BOZP.

8. Dokumentácia bezpečnosti práce:

1. Pravidlá na zaistenie bezpečnosti práce, ktoré zahrňujú najmä:
 - prehľad platných právnych predpisov,
 - úlohy a povinnosti zamestnávateľa,
 - povinnosti a práva zamestnancov,
 - povinnosti a práva zástupcu zamestnancov,
 - plán výchovy, vzdelávania a overovania znalostí z predpisov BOZP,
 - pracovné úrazy,
 - plán kontrolnej činnosti, rizika, atď.
2. Analýza nebezpečenstiev, zásady pre poskytovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov a čistiacich prostriedkov,
3. Traumatologický plán resp. postup v prípade poškodenia zdravia vrátane poskytnutia prvej pomoci ako aj v prípade záchranných prác a evakuácie,

obmedzenie rizika a faktorov podmieňujúcich vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce a určenie postupu pre prípad bezprostredného a vážneho ohrozenia života alebo zdravia.

- d. Nebezpečenstvo** - je to podstatná vlastnosť alebo schopnosť niečoho (materiálu, stroja, pracovnej činnosti), čo môže zapríčiniť vznik škody. Stroje, materiály, technológie a pracovné činnosti sa vyznačujú tým, že môžu spôsobiť neočakávaný negatívny dôsledok - napr. poškodenie človeka, alebo majetku. Ide o nebezpečenstvo alebo nebezpečné činnosti. Je to zdroj možného zranenia, alebo poškodenia zdravia, je to zdroj ohrozenia. Preklad z anglického hazard, nemeckého Gefahr, francúzskeho danger. Na nebezpečenstvo sa pýtame otázkou "ČO môže spôsobiť úraz alebo nežiadúcu udalosť?"
- e. Ohrozenie** - je to aktívna vlastnosť objektu, spôsobí negatívny jav - úraz či škodu. Ak stroje, materiály, technológie a pracovné činnosti, ktoré obsahujú určité nebezpečenstvo, a ak tejto ich vlastnosti je vystavený človek alebo prostredie - ide o ohrozenie. Je to možnosť aktivovania nebezpečenstva v konkrétnom priestore a čase (na rozhraní stroj - človek - prostredie). Zodpovedá anglickému hazardous situation, hazard effect, hazard, nemeckému Gefährdung. Na ohrozenie sa pýtame otázkou: „AKO môže dôjsť k úrazu, alebo ku škode?"
- f. Riziko** - týmto pojmom sa vyjadruje pravdepodobnosť, že vznikne negatívny jav a zároveň aj dôsledky tohto javu. Je kvantitatívne a kvalitatívne vyjadrenie ohrozenia, je to miera resp. stupeň ohrozenia. Vyjadruje, koľkokrát sa negatívny jav vyskytne a čo spôsobí. Zodpovedá anglickému risk, nemeckému Risiko, francúzskemu risque. Na riziko sa pýtame otázkou „AKÉ VEĽKÉ je ohrozenie, AKÁ je pravdepodobnosť, že dôjde k úrazu a s AKÝMI následkami?" Riziko /R/ sa definuje ako kombinácia pravdepodobnosti /p/ nežiadúcej udalosti a rozsahu, závažnosti, dôsledku /D/ možného zranenia, škody alebo poškodenia zdravia. Matematicky to možno vyjadriť formuláciou, že riziko je funkciou pravdepodobnosti a dôsledku nežiadúcej udalosti: $R = p \times D$. Uvedené tri pojmy **nebezpečenstvo - ohrozenie - riziko**, nemožno od seba oddeľovať, pretože sú to tri stránky tej istej veci. Ktorej? Nebezpečenstvo je zdrojom ohrozenia a riziko mierou tohto ohrozenia. Nemožno hovoriť o ohrození tam, kde neexistuje nebezpečenstvo. Nemožno vyhodnotiť riziko, ktoré vyjadruje stupeň ohrozenia, ak neexistuje ohrozenie.
- g. Neodstrániteľné nebezpečenstvo a neodstrániteľné ohrozenie** - je také nebezpečenstvo a ohrozenie, ktoré podľa súčasných vedeckých a technických poznatkov nemožno vylúčiť ani obmedziť.
- h. Zamestnanec** - je každá fyzická osoba, ktorá v pracovnoprávnom alebo obdobnom pracovnom vzťahu vykonáva prácu pre zamestnávateľa podľa jeho pokynov za mzdu alebo za odmenu (pozri § 11 Zákonníka práce),
- žiak učilišťa, odborného učilišťa, strednej školy a študent vysokej školy,
- štátny zamestnanec podľa osobitných predpisov.
- i. Orgán dozoru** - dozor nad plnením podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci ustanovených zákonom NR SR č. 125/2006 Z. z. - o inšpekcii práce v znení neskorších predpisov.

9. Zodpovednosť za BOZP:

- a. Za bezpečnosť zamestnancov pre Vysokú školu Zdravotníctva a Sociálnej práce Sv. Alžbety, Palackého 1, 811 02 Bratislava a za implementáciu a realizáciu systému riadenia BOZP zodpovedá štatutárny orgán zamestnávateľa - riaditeľ resp. vedúci, pričom sa riadia všeobecnými právnymi predpismi a normami v oblasti bezpečnosti práce.
- b. Každý zamestnanec spoločnosti je povinný dbať o svoju vlastnú bezpečnosť a zdravie, ako aj o bezpečnosť a zdravie iných osôb, ktorých sa bezprostredne dotýka jeho konanie.
- c. Organizácia podporuje myšlienku, že každý zamestnanec nesie čiastkovú zodpovednosť za BOZP.

10. Všeobecné pokyny na zaistenie BOZP:

Základné povinnosti a práva zamestnávateľa a zamestnancov vymedzujú Pravidlá na zaistenie BOZP v nadväznosti na §§ 6 - 8 zákona NR SR č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti pri práci.

11. Spolupráca zamestnávateľa a zamestnancov:

Zamestnávateľ umožňuje zamestnancom a zástupcom zamestnancov zúčastňovať sa na riešení problematiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a vopred s nimi prerokúvať otázky týkajúce sa BOZP, najmä im umožňuje vyjadriť sa k:

- a. politike bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a programu jej uskutočňovania,
- b. návrhu na výber pracovných prostriedkov, technológií, organizácie práce, k pracovnému prostrediu a k pracovisku,
- c. návrhu na určenie zamestnancov, ktorí budú vykonávať úlohy pri zaisťovaní BOZP,
- d. posúdeniu rizika, určeniu a vykonávaní ochranných opatrení vrátane poskytnutia osobných ochranných pracovných prostriedkov a prostriedkov kolektívnej ochrany,

- e. pracovným úrazom, chorobám z povolania a ostatným poškodeniam zdravia z práce, ktoré sa vyskytli u zamestnávateľa, vrátane výsledkov ich zisťovania a k návrhom opatrení,
 - f. spôsobu a rozsahu informovania zamestnancov, zástupcov zamestnancov a zamestnancov poverených plnením úloh bezpečnostno-technickej služby,
- 9.** zabezpečovaniu školenia zamestnancov a zástupcov zamestnancov.

12. Výchova a vzdelávanie:

Školenie možno členiť na:

- vstupné (súčasťou je inštruktáž na pracovnom mieste),
- cyklické obnovenie vedomostí získaných pri predchádzajúcom školení a doplnenie vedomostí o nové skutočnosti - 2 ročný interval,
- doplňovacie - pri zmene pracovnej náplne, preradení na inú prácu a zavádzaní nových technológií,
- špeciálne - stanovené záväznými predpismi (vodič referentského vozidla, obsluha vysokozdvížneho vozíka, hygienické minimum, obsluha plynovej kotolne, zdravotná hliadka, apod.)
- mimoriadne - pri nežiadúcich udalostiach, o príčinách ich vzniku, okolnostiach a prijatých opatreniach v dotknutom okruhu zamestnancov,
- po dlhodobej absencii zamestnanca (najmä po chorobe a úraze).

Členenie podľa cieľových skupín zamestnancov:

- odborní zamestnanci BOZP,
- vedúci zamestnanci,
- odborné profesie,
- ostatní zamestnanci,
- zástupcovia zamestnancov,
- dočasní zamestnanci, koncesionári, zmluvní partneri, dodávatelia, návštevníci a podobne.

13. Pracovné úrazy, choroby z povolania, prevádzkové nehody a poruchy technických zariadení:

Túto problematiku rieši zákon NR SR č. 124/2006 Z. z., vyhláška MPSVaR č. 500/2006 Z. z. a taktiež osobitná kapitola v Pravidlách na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci resp. osobitný písomný dokument Postup pri vzniku pracovného úrazu.

14. Hodnotenie nebezpečenstiev a identifikácia rizík:

Riziká vyplývajúce z prác sú eliminované technickými prostriedkami a technológiou.

Riziká, ktoré sa týmito prostriedkami nedajú odstrániť sú odstraňované vhodnými kolektívnymi či osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami.

Prehľad rizík odstraňovaných OOPP je uvedený v osobitnom dokumente BOZP.

15. Pridelovanie osobných ochranných pracovných

prostriedkov:

V súlade s Nariadením vlády č. 395/2006 Z. z. o podmienkach poskytovania osobných ochranných pracovných prostriedkov vybavuje spoločnosť svojich zamestnancov bezplatne osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami, pri súčasnom zachovávaní efektivity a hospodárnosti. Zoznam poskytovaných OOPP je obsahom osobitnej Smernice. Plánovanie, nákup, vybavenie zamestnancov a evidenciu OOPP v prevádzkach vykonávajú príslušní vedúci zamestnanci a sú zodpovední za riadne vybavenie podriadených zamestnancov OOPP. Zamestnanci sú povinní pridelené OOPP používať, hospodárne s nimi zaobchádzať a primerane sa starať o ich údržbu. Zamestnancom sú poskytované aj hygienické prostriedky.

16. Poriadok na pracovisku:

Vedúci zamestnanci sú povinní vyžadovať, kontrolovať a dozerať na poriadok pracovísk svojich podriadených. Poriadok na pracovisku je základným predpokladom na bezpečné pracovné podmienky a výkony práce, dobrých medziľudských vzťahov, vizitkou pracoviska a dobrého mena zamestnávateľa. Každý zamestnanec je povinný udržiavať poriadok na svojom pracovisku. Bezpodmienečne je nutné vykonávať poriadok na konci zmeny, aby ďalší zamestnanec, ktorý nastupuje na prácu nebol poškodený nedbalosťou či nedôslednosťou predchádzajúceho. Všetky priechody musia byť udržiavané celkom voľné a stále upratané. Nie je dovolené na nich nechávať materiál, ani náradie; pešie priechody na všetkých pracoviskách musia byť takto udržiavané minimálne na šírku 1,1 metra. Pokiaľ dôjde k vyliatiu oleja alebo iného maziva na podlahu, musí byť ihneď upratané, plocha riadne vyčistená a zdrsnená proti pošmyknutiu. Ak sú na pracovisku kanály či priehyby, musia byť pevne zakryté. Ak musia byť otvorené, musia byť chránené zábradlím a za zníženej viditeľnosti označené červeným svetlom.

Všetky predmety musia byť uložené stabilne, aby sa pri prípadných otrasoch, alebo keď sa o ne niekto zachytí, neprevrhli a nespadli, pričom by mohli spôsobiť úraz. Tyče alebo iný dlhý materiál nesmie byť nebezpečne opretý o zábradlie, múr a podobne. Vždy musí byť zaistená stabilita materiálu, aby nedochádzalo k jeho poškodeniu alebo spôsobeniu úrazu.

17. Bezpečnosť práce na elektrických zariadeniach:

Obsluhovať a pracovať na elektrických zariadeniach môžu len odborne a zdravotne spôsobilí v zmysle vyhl. MPSVaR č. 508/2009 Z. z.. Pre činnosť na elektrických zariadeniach u zamestnancov s odbornou spôsobilosťou platia STN 343100 až 343105. Pre činnosť u zamestnancov bez odbornej spôsobilosti platia STN 343108. Týmto normami nie je riešená ochrana pred tými zdrojmi nebezpečia, ktorú riešia iné normy alebo bezpečnostné hygienické predpisy.

18. Požiadavky na stroje, zariadenia a používanú technológiu:

Stroje, zariadenia, používané technológie, výrobné a nevýrobné budovy a priestory sa pri svojom prevádzkovaní riadia príslušnými ustanoveniami legislatívy ako sú napr. vyhl. č. 59/1982 Z. z. v znení neskorších predpisov, vyhl. MPSVaR č. 508/2009 Z. z., vyhl. č. 147/2013 Z. z., vyhl. č. 208/1991 a návazné STN. O strojoch, zariadeniach a používaných technológiách je nutné viesť predpísanú dokumentáciu, pasporty a návody na použitie, ktoré obsahujú zásady bezpečnej práce. Pre každý novo inštalovaný stroj či zariadenie požadovať od výrobcu resp. dodávateľa dokumentáciu, kde okrem popisu technického stavu je posúdená funkčnosť ochranných a zabezpečovacích zariadení, bezpečný spôsob signalizácie a systém ovládania. Stroje, zariadenia a technológie, ktoré nebudú zodpovedať nárokom ochrany zdravia pri práci alebo hygiene práce nebudú v o firme prevádzkované. Každá zmena na strojoch, zariadeniach a technológiách sa zaznamenáva do ich dokumentácie. Obsluha strojov a zariadení, či technológií musí byť o tejto zmene neodkladne informovaná. Stroje, zariadenia alebo technológie môžu samostatne obsluhovať iba zamestnanci po absolvovaní doby stanovenej pre zaučenie a po preukázaní schopnosti samostatne pracovať.

19. Odborné prehliadky a skúšky technických zariadení:

Odborné prehliadky a skúšky technických zariadení sa vykonávajú pred uvedením do prevádzky a v priebehu celej životnosti stroja, zariadenia alebo technológie v zmysle vyhl. MPSVaR č. 508/2009 Z. z.. Písomné dokumenty o výsledkoch prehliadok a skúšok sú uložené u zodpovednej osoby počas celej životnosti stroja, zariadenia alebo technológie. Nedostatky či závady uvedené v písomných dokumentoch konzultujú zodpovední zamestnanci, pričom stanovujú poradenie odstránenia závad z hľadiska ohrozenia obsluhy alebo nebezpečia neodkladne.

20. Kontrolná činnosť a poradenstvo v oblasti BOZP:

Úlohy v tejto oblasti vykonáva v prvom rade bezpečno-technická služba svojimi odborne spôsobilými zamestnancami - technikmi BOZP. Kontrolná činnosť je vykonávaná podľa plánu kontrol formou plánovaných kontrol, neočakávaných kontrol, tematických a pravidelných ročných komplexných previerok BOZP. Poradenstvo v oblasti BOZP vykonáva BTS podľa potrieb pre Vysokú školu Zdravotníctva a Sociálnej práce Sv. Alžbety, Palackého1, 811 02 Bratislava. Zamestnanci BTS sa pri svojej činnosti riadia všeobecne záväznými právnymi predpismi a normami. Pri zistení vážnych porušení zásad BOZP sú zamestnanci BTS povinní uplatniť represívne opatrenia v zmysle Zákonníka práce a vnútropodnikových smerníc. Zamestnanci poverení plnením úloh BTS musia byť vybavení potrebnými prostriedkami a musí im byť poskytnutý dostatočný čas na plnenie ich povinností. BTS spolupracuje so zástupcom zamestnancov. BTS nenahrádza plnenie povinností a zodpovednosť zamestnávateľa za bezpečnosť a ochranu pri práci.

21. Implementácia a realizácia systému riadenia BOZP:

Za implementáciu a realizáciu systému riadenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pre Vysokú školu Zdravotníctva a Sociálnej práce Sv. Alžbety, Palackého1, 811 02 Bratislava zodpovedá riaditeľ a vedúci zamestnanci na všetkých stupňoch riadenia.